

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Savossa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kolme kymmenestä Etelä-Savossa toimivista yrityksistä odottaa suhdannenäkymien paranevan ja 12 prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkommat kuin koko maassa keskimäärin. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet selvästi ja ovat nyt heikkommat kuin koko maassa keskimäärin.

Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Koko maan tilanteeseen verrattuna Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kuitenkin hieman heikkommat. Alueen suhdannenäkymät ovat koko maan suhdannenäkymiä heikkommat erityisesti liikevaihdon, investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja viennin arvon osalta. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan pienempi osuus Etelä-Savon kuin koko maan pk-yrityksistä. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa nyt lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanteeseen liittyvistä tekijöistä kireä kilpailutilanne, resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 4 prosentilla, rahoituksen hinta prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Etelä-Savon pk-yritykset 12,5 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Savon pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, joihin alueen pk-yritykset aikovat investoida enemmän kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Mainontaan ja markkinointiin Etelä-Savossa aiotaan investoida vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä 34 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin, joihin on hankittu ulkopuolista rahoitusta enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savon pk-yritykset ovat ottaneet koko maan pk-yrityksiä harvemmin ulkopuolista rahoitusta käyttöpääomaksi. Kehittämishankkeisiin ulkopuolista rahoitusta on sen sijaan alueella hankittu enemmän kuin muualla maassa. Useimmiten Etelä-Savon pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (87 %) tai Finnverasta (20 %).

Alueen pk-yrityksistä 28 prosenttia tarvitsee kasvun rahoitusta. Koko maassa vastaava osuus hieman suurempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Etelä-Savon pk-yritykset aikovat hankkia pankista (76 %) ja Finnverasta (21 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa 17 prosenttia Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Etelä-Savon osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% ⇒ **saldoluku = + 30%****

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

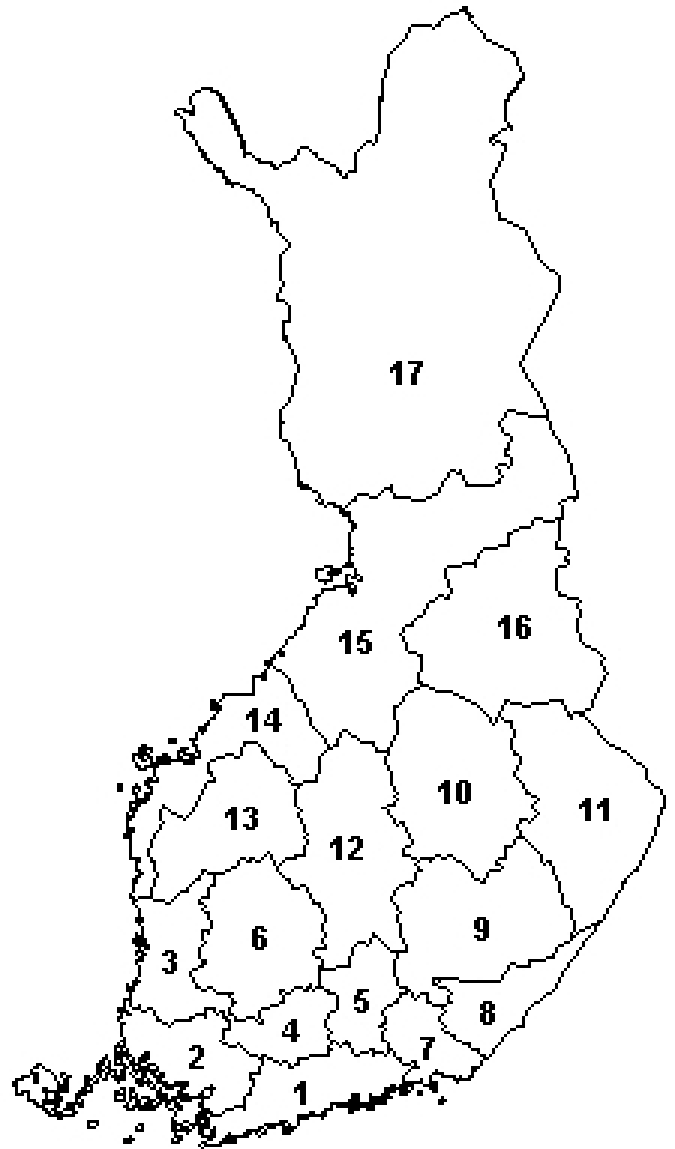
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	ETELÄ-SAVO	97	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	21	22%
	Rakentaminen (TOL: 45)	20	21%
	Kauppa (TOL: 50-52)	26	27%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	30	31%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	54	56%
	5 - 9 henkilöä	30	31%
	10 - 19 henkilöä	8	8%
	20 - 49 henkilöä	3	3%
	50 + henkilöä	2	2%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	22	23%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	23	24%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	21	22%
	1,50 + milj. euroa	12	12%
	Ei vastausta	19	20%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	5	5%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	46	47%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	30	31%
	Ei kasvutavoitteita	14	14%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	2%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	84	87%
	Kyllä	13	13%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	70	72%
	1996 - 2000	15	15%
	2001 - 2005	12	12%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	68	70%
	Palkattu toimitusjohtaja	17	18%
	Muut	12	12%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

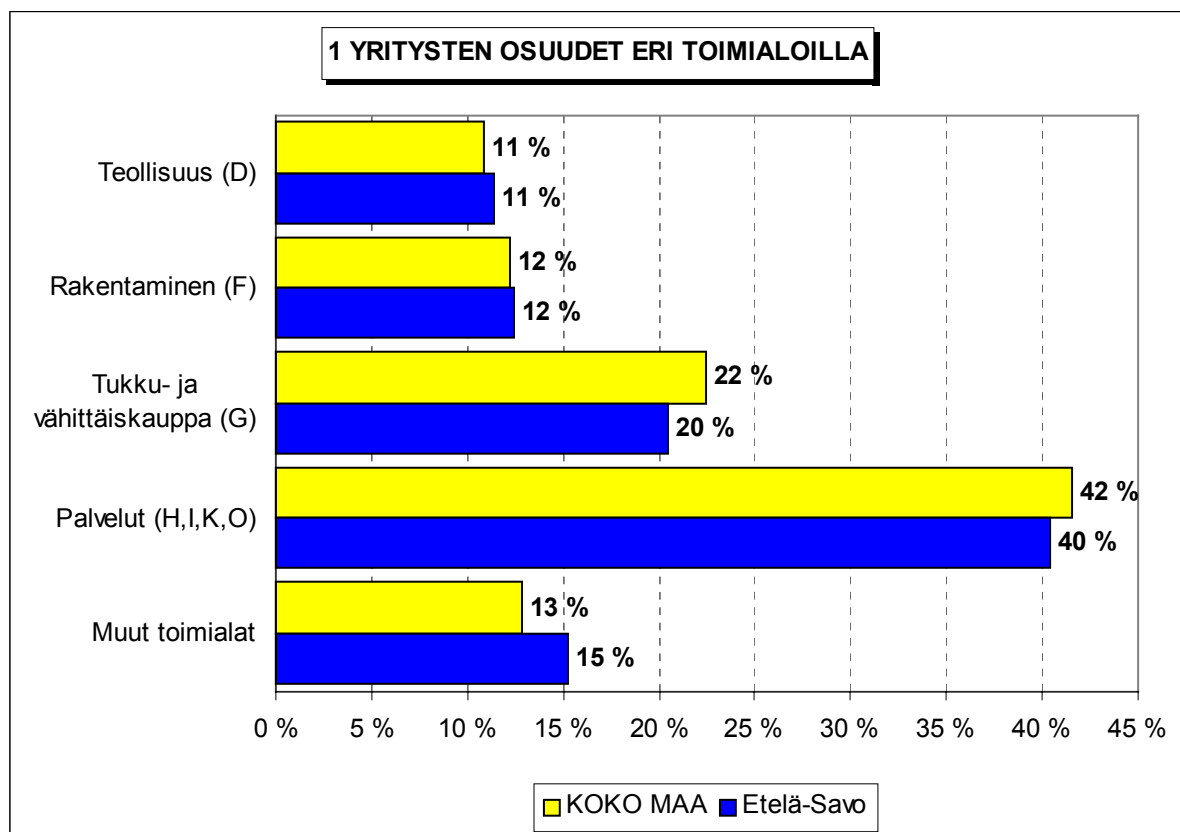

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 6900¹ toimi Etelä-Savossa. Etelä-Savossa on palvelu- ja tukku- ja vähittäiskaupan ja palvelualan yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa ja rakennusalalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Etelä-Savossa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

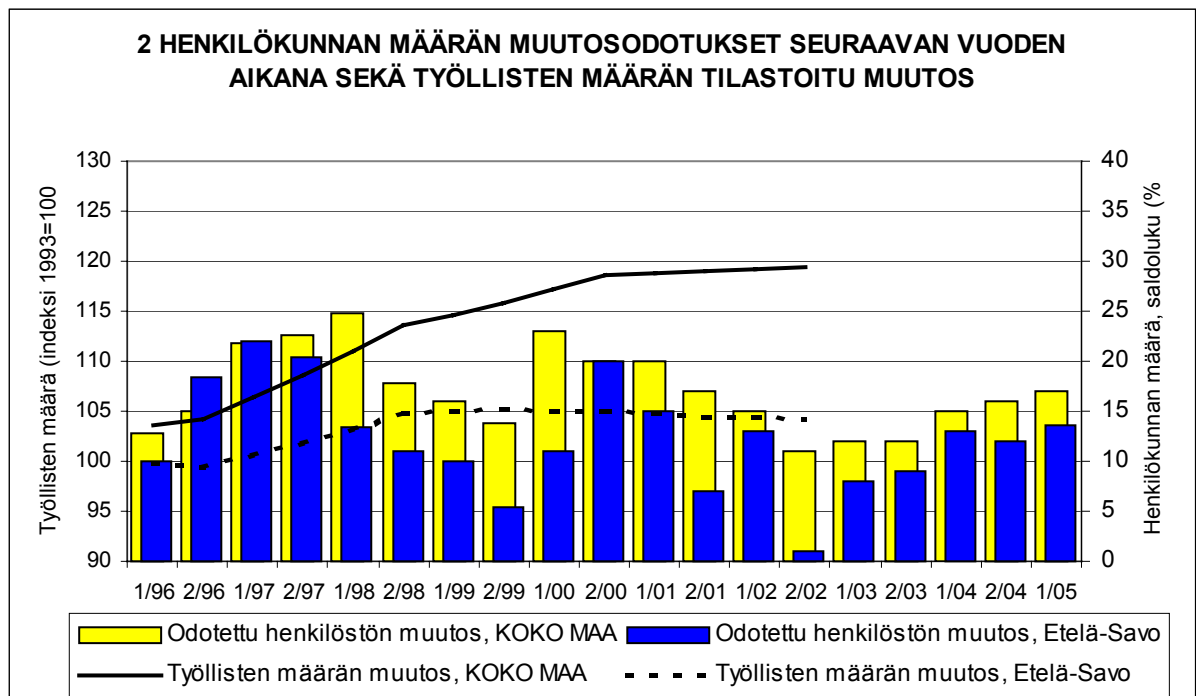
Etelä-Savossa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 28700 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Etelä-Savossa 10,4 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Etelä-Savo	22	70	8	14

Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa nyt lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004 (saldoluku +12%). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät lähes samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +16 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Etelä-Savon työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Etelä-Savon pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

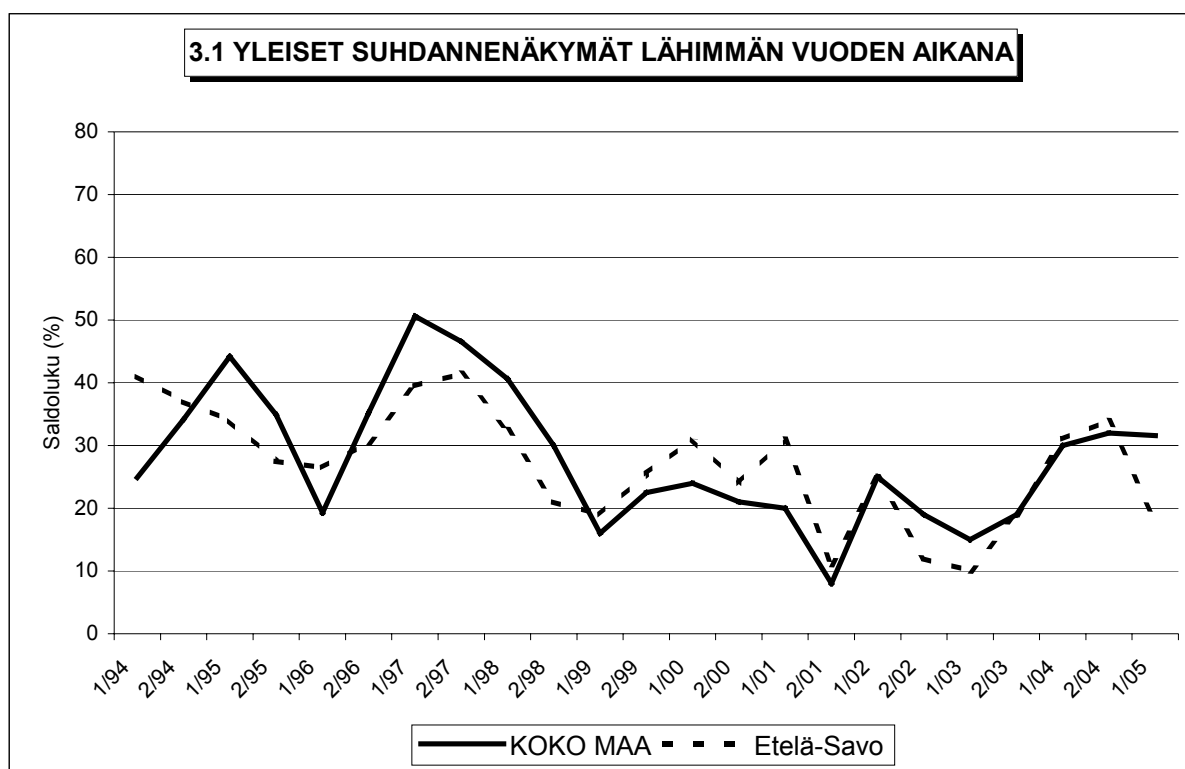
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Etelä-Savo	30	58	12	18

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Savossa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kolme kymmenestä Etelä-Savossa toimivista yrityksistä odottaa suhdannenäkymien paranevan ja 12 prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikommät kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet selvästi ja ovat nyt heikommät kuin koko maassa keskimäärin.

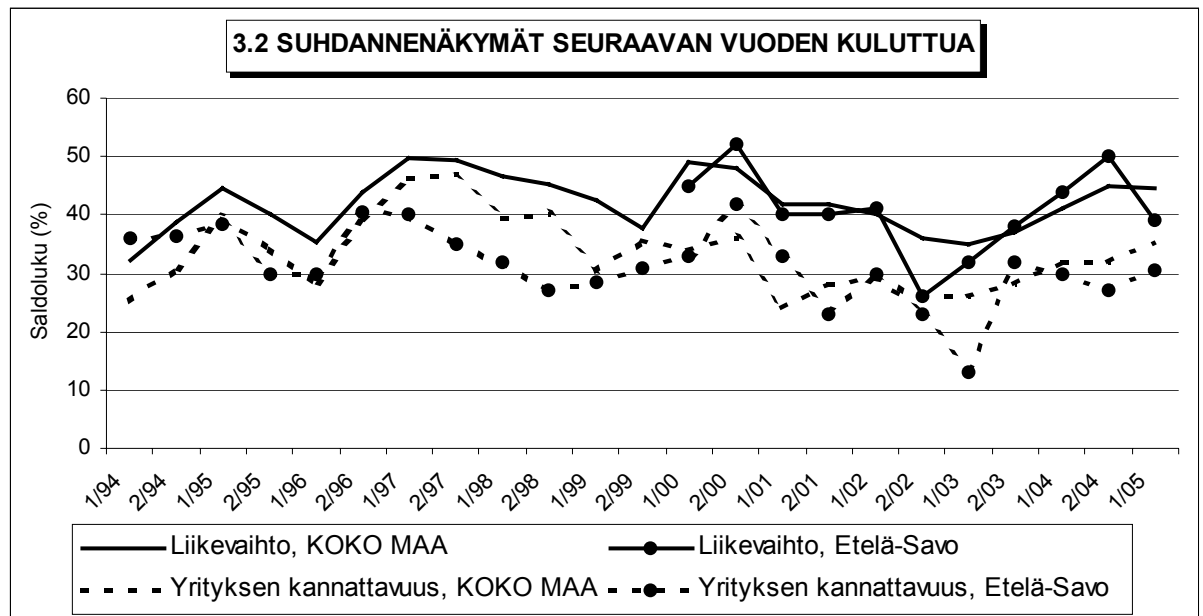
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Etelä-Savo								
Suurempi	49	18	21	5	5	35	39	38
Yhtä suuri	41	68	76	94	95	55	53	58
Pienempi	10	13	3	1	1	10	8	4
Saldoluku (%)	39	5	18	4	4	25	31	34

Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Koko maan tilanteeseen verrattuna Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kuitenkin hieman heikkomat. Alueen suhdannenäkymät ovat koko maan suhdannenäkymiä heikkomat erityisesti liikevaihdon, investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja viennin arvon osalta. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan pienempi osuus Etelä-Savon kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa heikentyneet syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät nyt paremmat kuin viime kyselyn aikaan.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

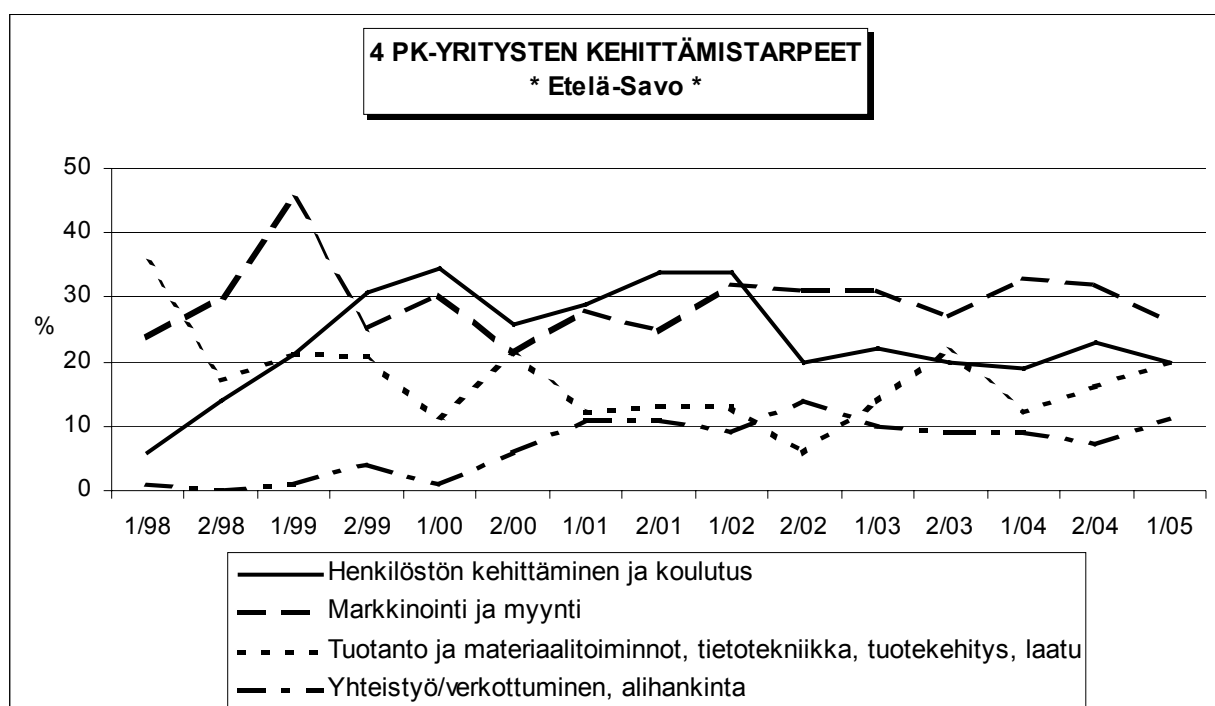
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Johtaminen	5	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	20
Markkinointi ja myynti	36	26
Vienti ja kansainvälistyminen	2	1
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	1
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	20
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	11
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	5
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	10

Etelä-Savon pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, henkilöstön kehittämisessä ja kouluttamisessa sekä tuotannossa, materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa. Markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on Etelä-Savossa pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Tuotannon, materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun suhteen alueen pk-yrityksissä koetaan olevan enemmän kehittämistarvetta kuin muualla maassa.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin sekä henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen kehittämistarve on vähentynyt Etelä-Savossa. Tuotannon, materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun sekä yhteistyö, verkottumisen ja alihankinnan kehittämistarve on puolestaan lisääntynyt alueen pk-yrityksissä.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

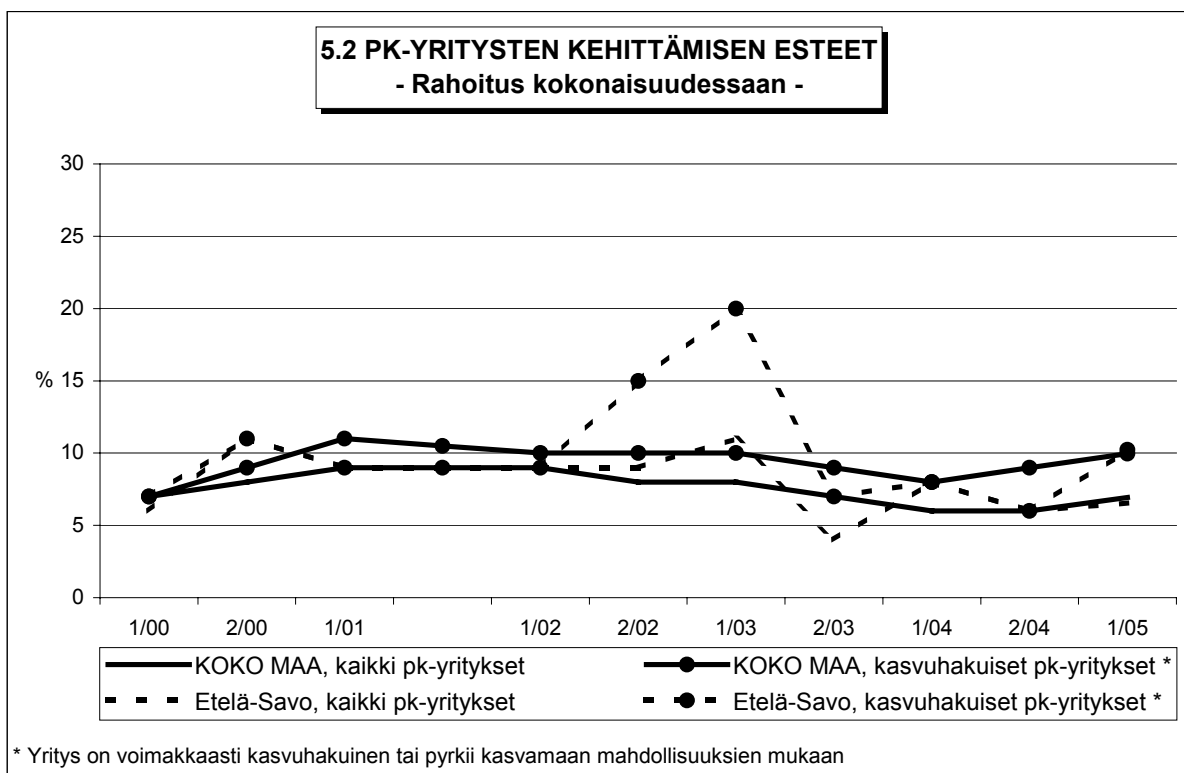
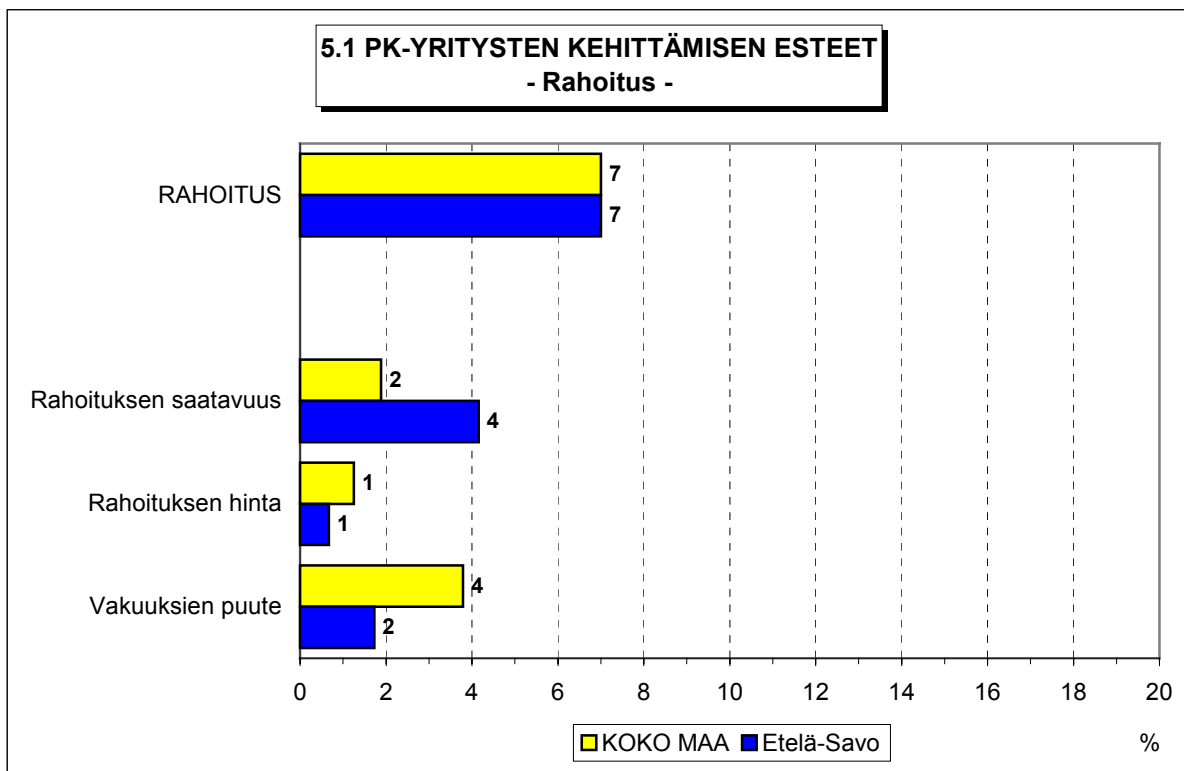
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Etelä-Savo
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	4
byrokratia	3	1
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	2
KUSTANNUSTASO	10	8
verotus	2	2
palkkataso	2	1
työn sivukulut	4	5
muut tuotantokustannukset	2	1
KILPAILUTILANNE	27	26
kireä kilpailutilanne	19	15
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	1
markkinoita vääristävät tuet	1	0
harmaa talous, konkurssit jne.	2	1
kysynnän riittämättömyys	2	8
RAHOITUS	7	7
rahoituksen saatavuus	2	4
rahoituksen hinta	1	1
vakuuksien puute	4	2
RESURSSITEKIJÄT	16	21
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	15
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	0
toimitilat	2	2
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	4
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	16
MUUT TEKIJÄT	7	9
EI OSAA SANOA	10	9

Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanteeseen liittyvistä tekijöistä kireä kilpailutilanne, resurssitekijöistä ammattitaitoisen työvoiman saatavuus sekä yleinen suhdanne-/maailmantilanne.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 4 prosentilla, rahoituksen hinta prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Etelä-Savossa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta hieman suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

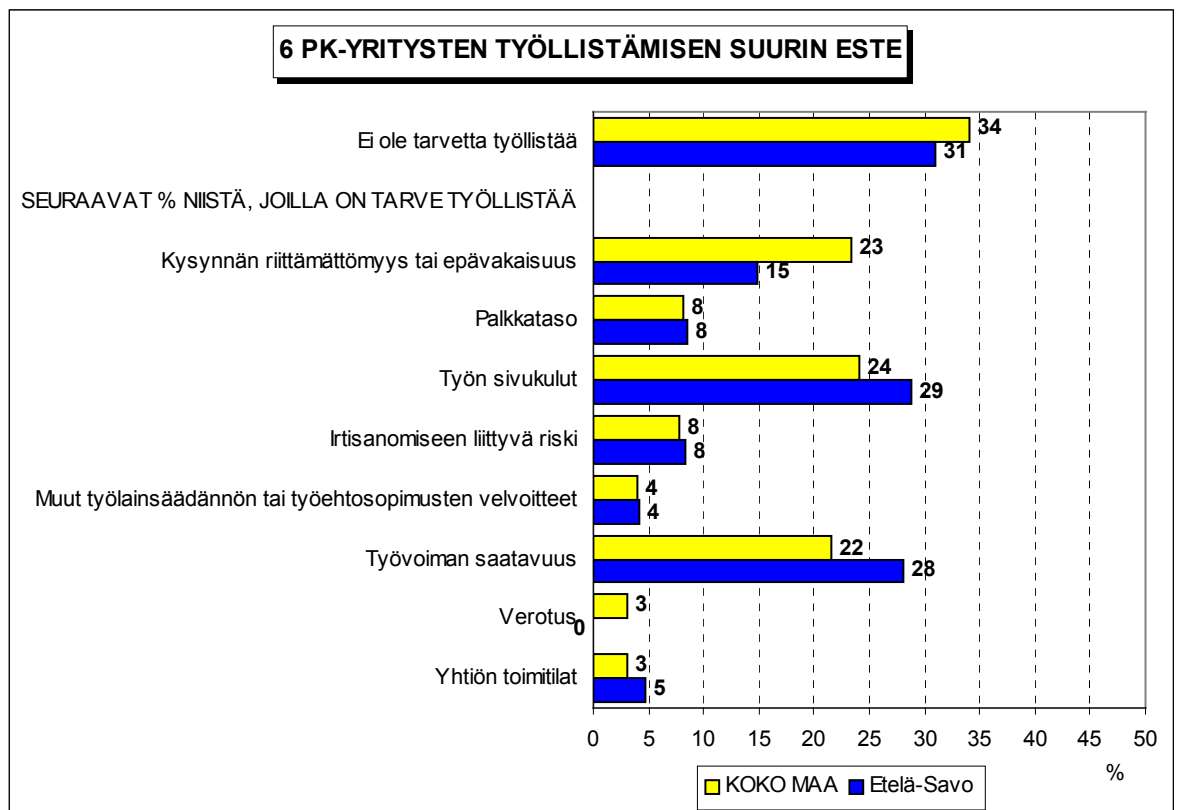
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Ei ole tarvetta työllistää	34	31
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	15
Palkkataso	8	8
Työn sivukulut	24	29
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	8
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	4
Työvoiman saatavuus	22	28
Verotus	3	0
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	5
Jokin muu	5	2

Etelä-Savon pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Alueella toimivat pk-yritykset pitävät koko maan pk-yrityksiä harvemmin kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta työllistämisen esteenä. Työn sivukuluja ja työvoiman saatavuutta sen sijaan pidetään Etelä-Savossa suurempana työllistämisen esteenä kuin keskimäärin koko maassa. Etelä-Savon pk-yrityksistä 31 prosentilla ja koko maan pk-yrityksistä 34 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

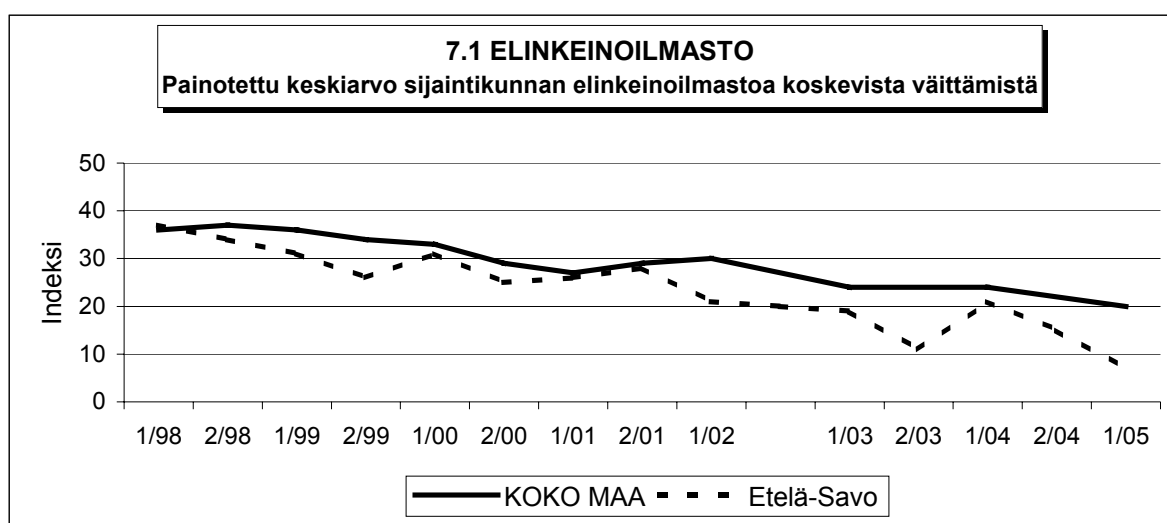

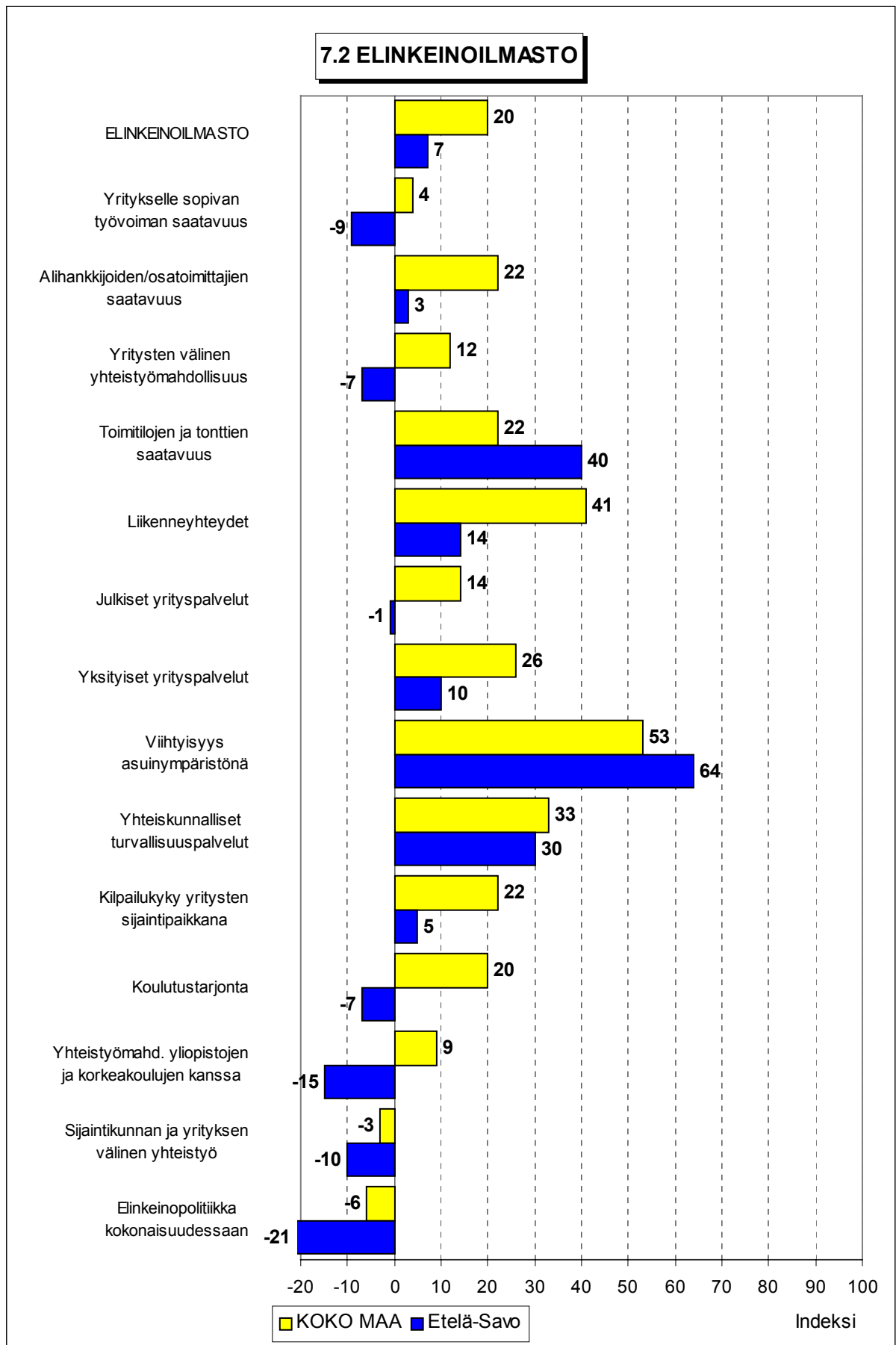
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Etelä-Savo
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-9
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	3
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	-7
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	40
Liikenneyhteydet	41	14
Julkiset yrityspalvelut	14	-1
Yksityiset yrityspalvelut	26	10
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	64
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	30
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	5
Koulutustarjonta	20	-7
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	-15
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-10
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-21
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	7

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Etelä-Savossa muuta maata tyytymättömiä. Tyytyväisimpiä Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyden asuinympäristönä ja toimitilojen sekä tonttien saatavuuteen. Tyytymättömiä alueella ollaan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden yritysten kanssa, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön sekä yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyden asuinympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Muualla sen sijaan ollaan Etelä-Savon pk-yrityksiä tyytyväisempiä muun muassa koulutustarjontaan, kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkakuntana, yksityisiin yrityspalveluihin, liikenneyhteyksiin ja alihankkijoiden ja osatoimittajien saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Etelä-Savossa laskenut selvästi syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna.

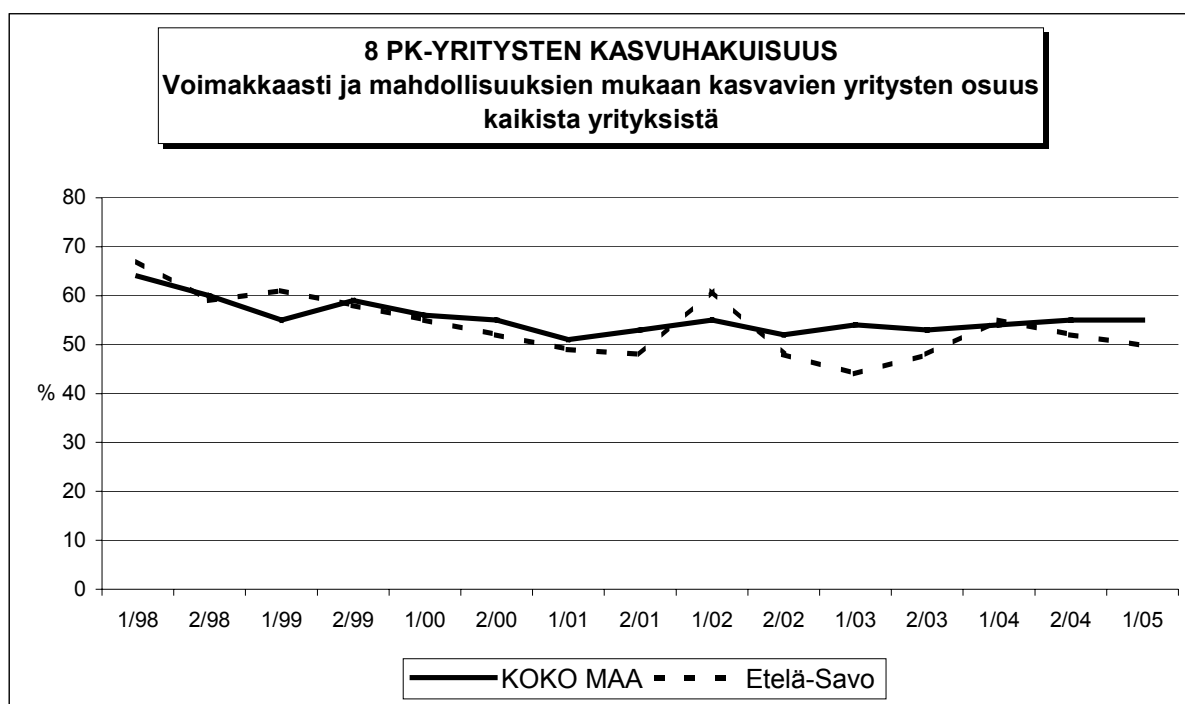
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	4
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	46
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	33
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	15
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	2

Etelä-Savossa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoii prosentti koko maan ja kaksi prosenttia Etelä-Savon pk-yrityksistä. Tärkeimpinä kasvukeinoina alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa sekä verkostoitumista.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Etelä-Savossa yhteensä 50 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Etelä-Savossa nyt hieman pienempi kuin syksyllä 2004.

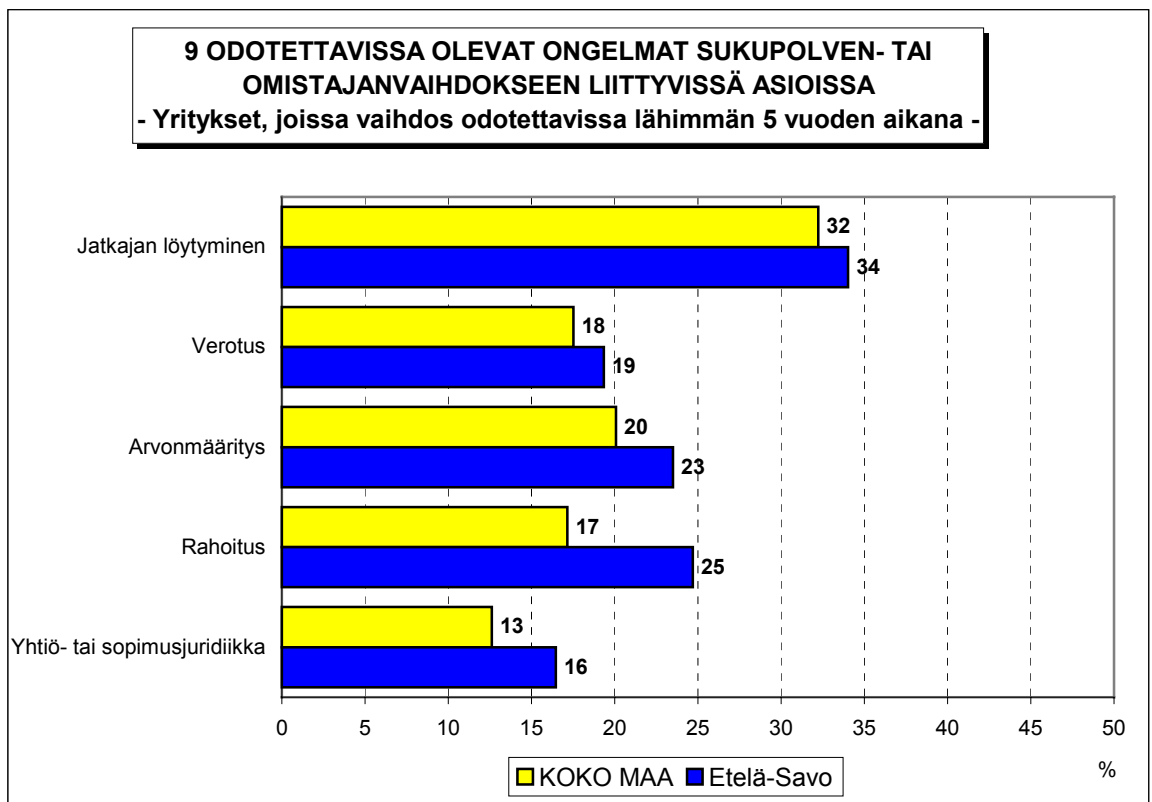
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	84
Kyllä	14	16
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	72
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	9
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	10
Ei osaa sanoa	9	9

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Etelä-Savossa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka kuudennessa pk-yrityksessä. Etelä-Savossa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka viidennessä pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä, rahoituksessa ja arvonmäärittämisessä.

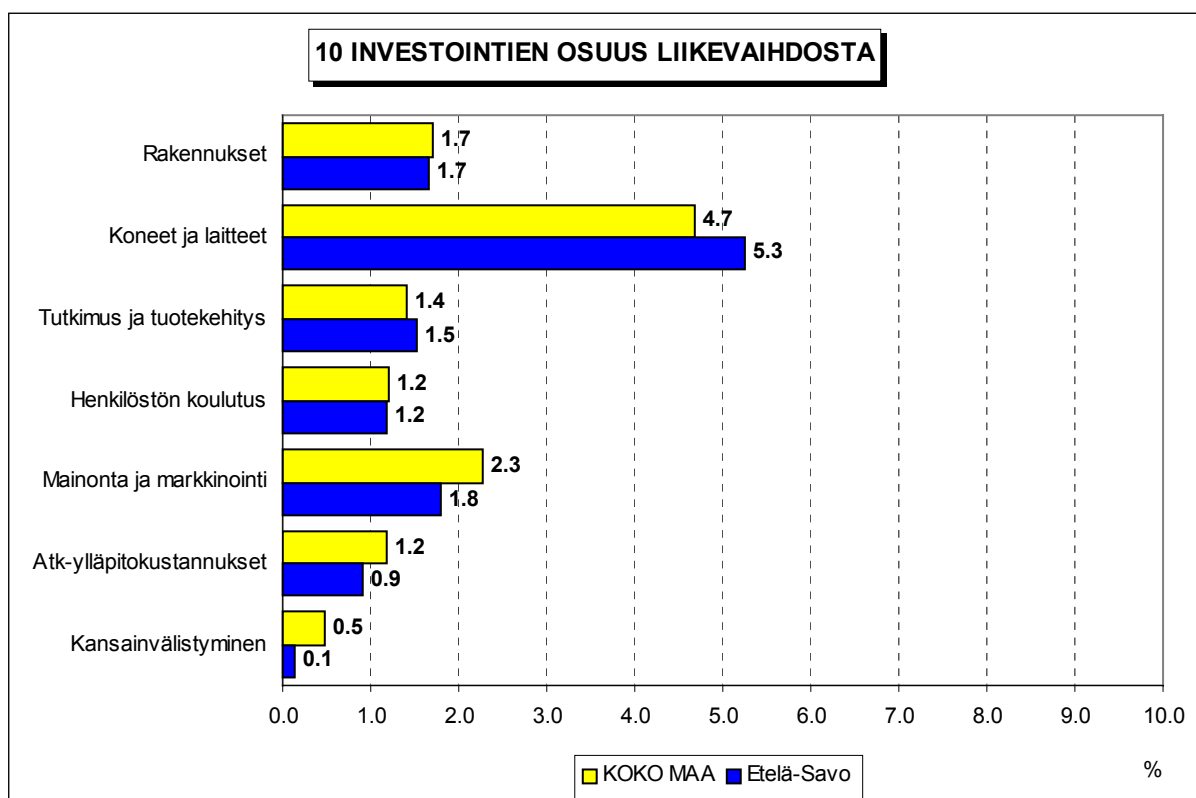

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Rakennukset	1.7	1.7
Koneet ja laitteet	4.7	5.3
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.5
Henkilöstön koulutus	1.2	1.2
Mainonta ja markkinointi	2.3	1.8
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	0.9
Kansainvälistyminen	0.5	0.1
YHTEENSÄ	13.0	12.5

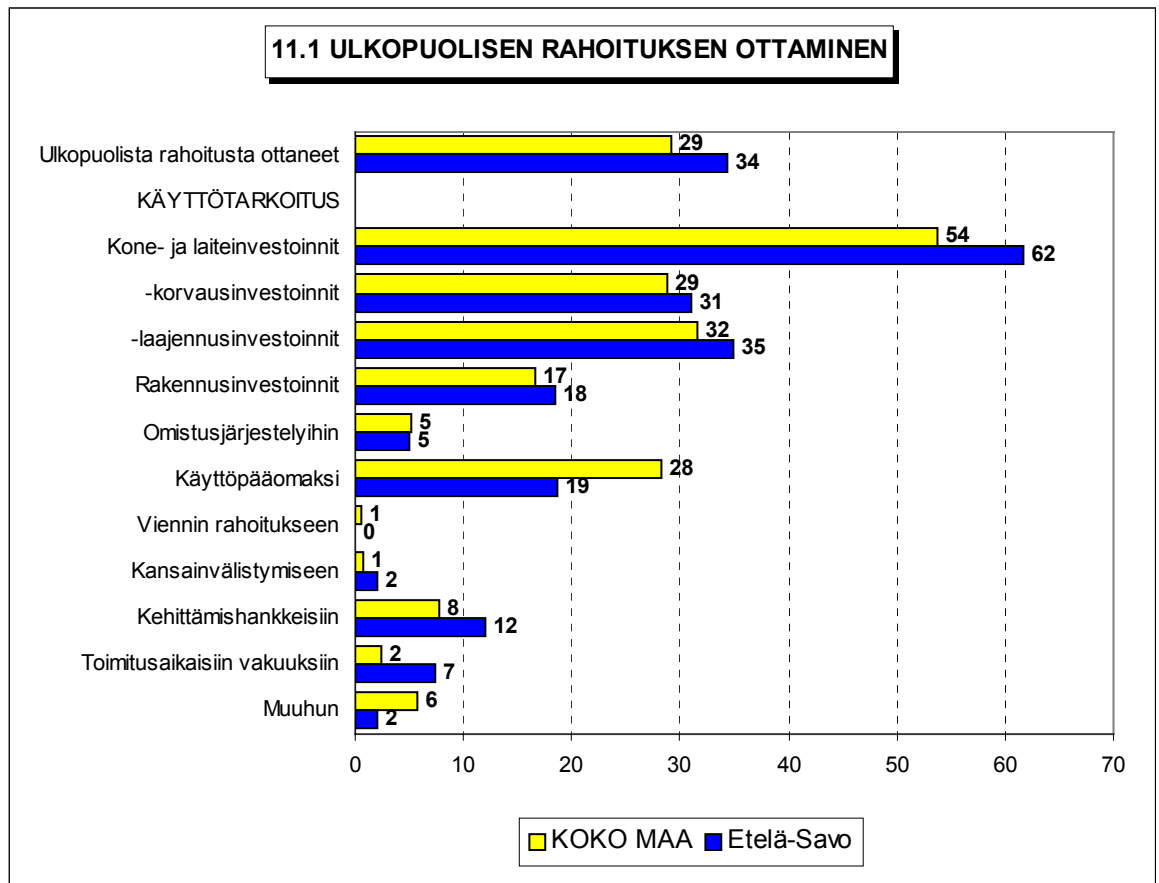
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Etelä-Savon pk-yritykset 12,5 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Savon pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, joihin alueen pk-yritykset aikovat investoida enemmän kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Mainontaan ja markkinointiin Etelä-Savossa aiotaan investoida vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

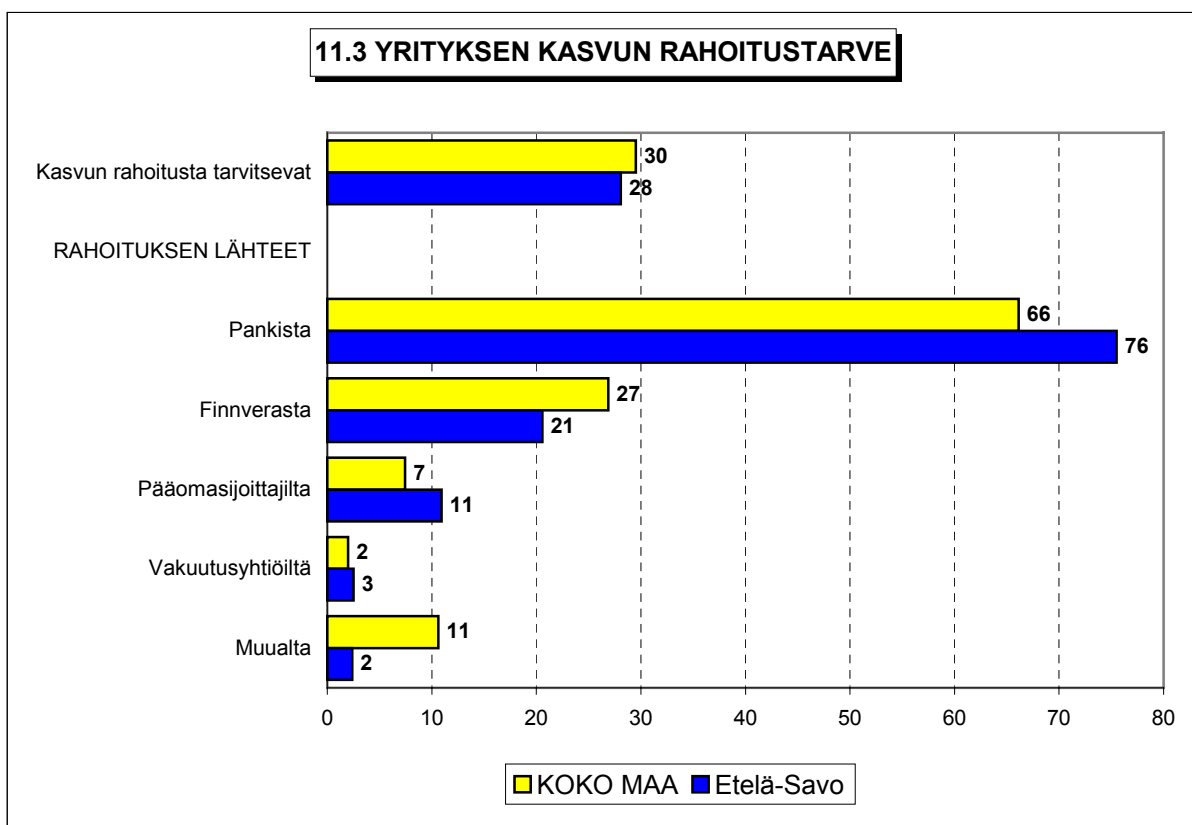
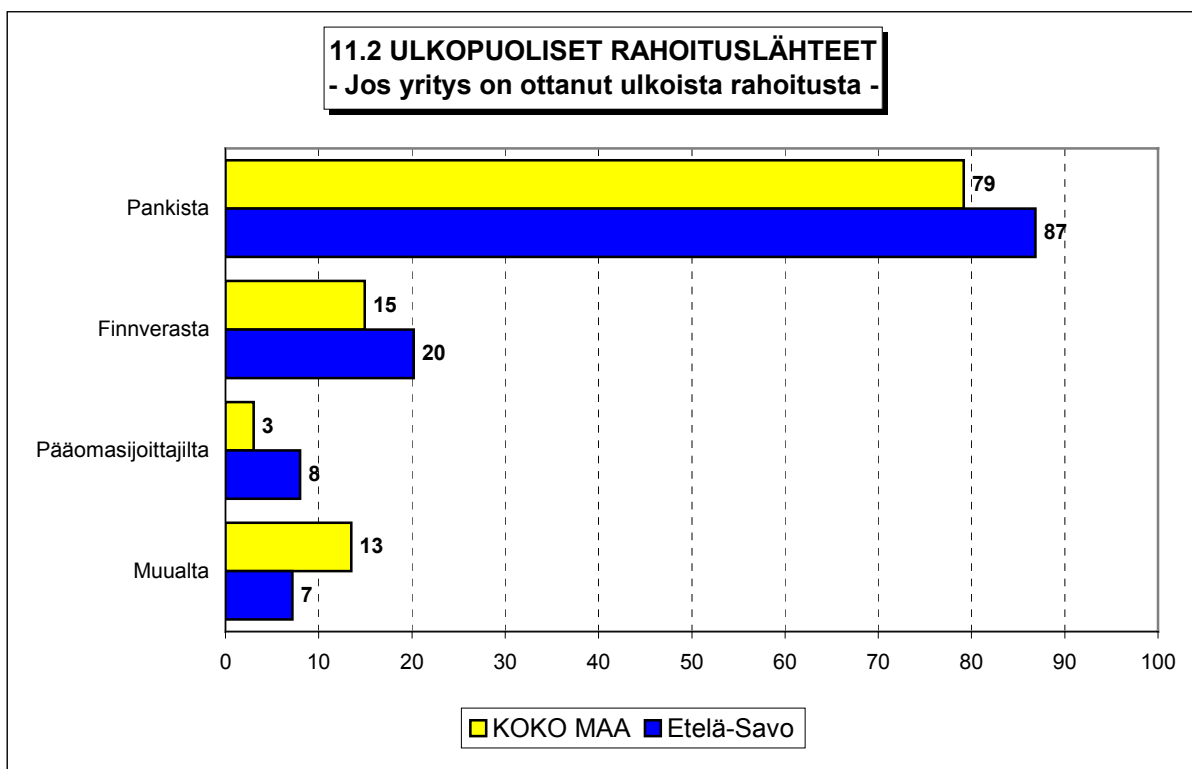

11 Pk-yritysten rahoitus

Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä 34 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin, joihin on hankittu ulkopuolista rahoitusta enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savon pk-yritykset ovat ottaneet koko maan pk-yrityksiä harvemmin ulkopuolista rahoitusta käyttöpääomaksi. Kehittämishankkeisiin ulkopuolista rahoitusta on sen sijaan alueella hankittu enemmän kuin muualla maassa. Useimmiten Etelä-Savon pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (87 %) tai Finnverasta (20 %).

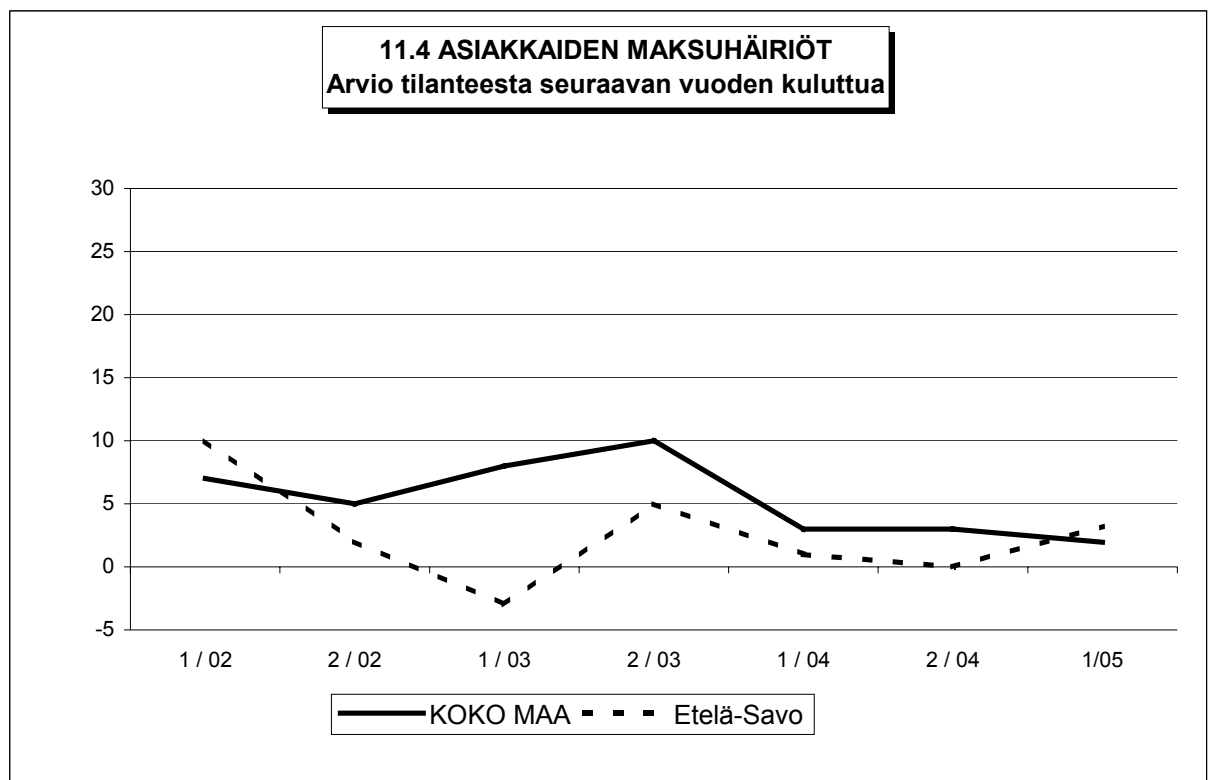
Alueen pk-yrityksistä 28 prosenttia tarvitsee kasvun rahoitusta. Koko maassa vastaava osuus hieman suurempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Etelä-Savon pk-yritykset aikovat hankkia pankista (76 %) ja Finnverasta (21 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa 17 prosenttia Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä.

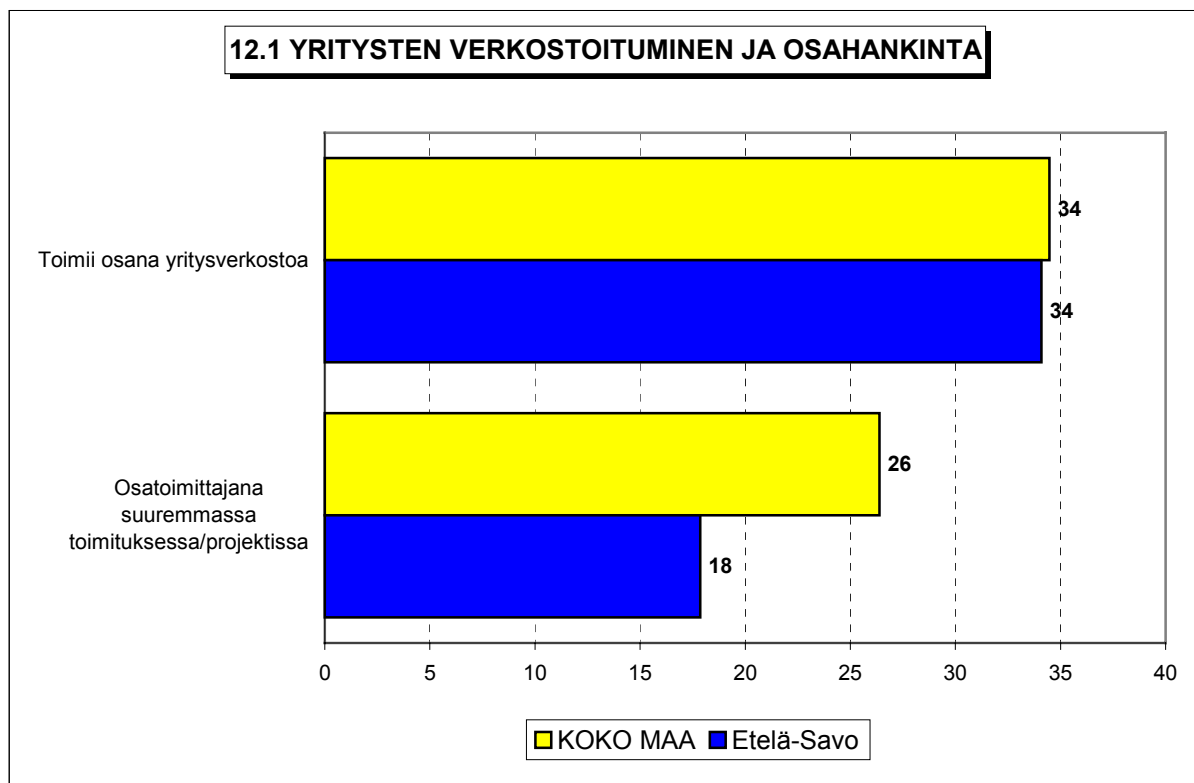
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	71
Kyllä	20	17
Ei osaa sanoa	6	12

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Etelä-Savon pk-yrityksistä noin joka kolmas toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua ja joka kuudes toimii osatoimittajana jossain suuremmissa toimituksissa tai projektissa. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kuuluvat yhtä usein yritysverkostoihin kuin pk-yritykset koko maassa. Osatoimittajana toimiminen suuremmissa projekteissa tai toimituksissa on sen sijaan alueen pk-yritysten keskuudessa harvinaisempaa kuin koko maassa keskimäärin.

Pääkonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailla

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -
Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

Satakunnan Yrittäjät ry
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi